

Handboek NVT

Leeswijzer Taalleesland
Nederlands voor het basisonderwijs
op Aruba (klas 3-klas 6)

Leerjaar 5

Thema 6 Schrijven

Werkboek 6

Woordenschat

1

Hiërogliefen zijn tekens uit de taal van de oude Egyptenaren. Het is heel moeilijk om deze tekens te ontcijferen, dus om te lezen wat er staat. Je hebt een sleutel nodig. Als je de sleutel weet, kun je lezen en begrijpen wat er staat.

de sleutel							
	= o		= h		= c		= e
	= a		= g		= r		= l

Kun jij de hiërogliefen vertalen? Kijk naar de sleutel in het hok.

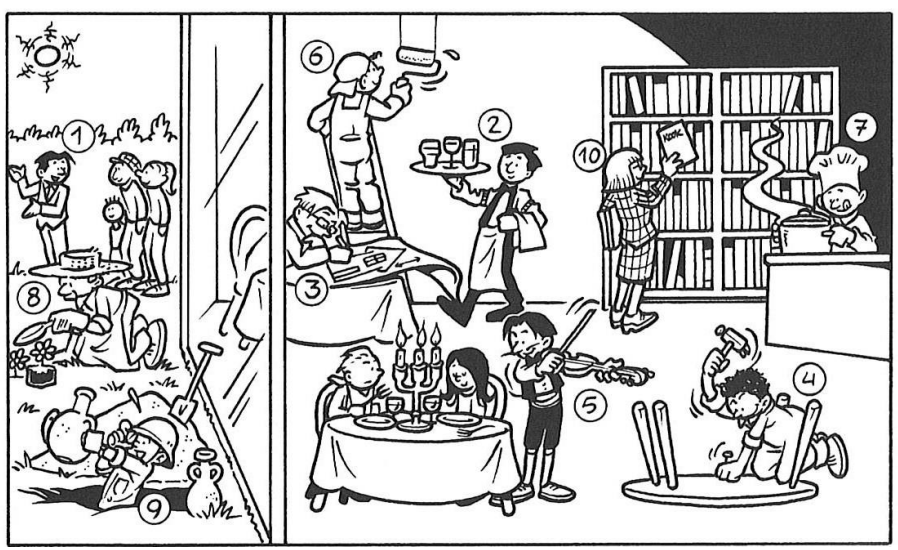
Er staat: ar _____

Woordenschat

1.1 Op de tekening staan allemaal beroepen. Welke beroepen zie jij?
Schrijf ze op. Kies uit de woorden in het hok.

de timmerman	de muzikant	de bibliothecaresse
de kelner	de archeoloog	de tuinman
de kok	de architect	de gids

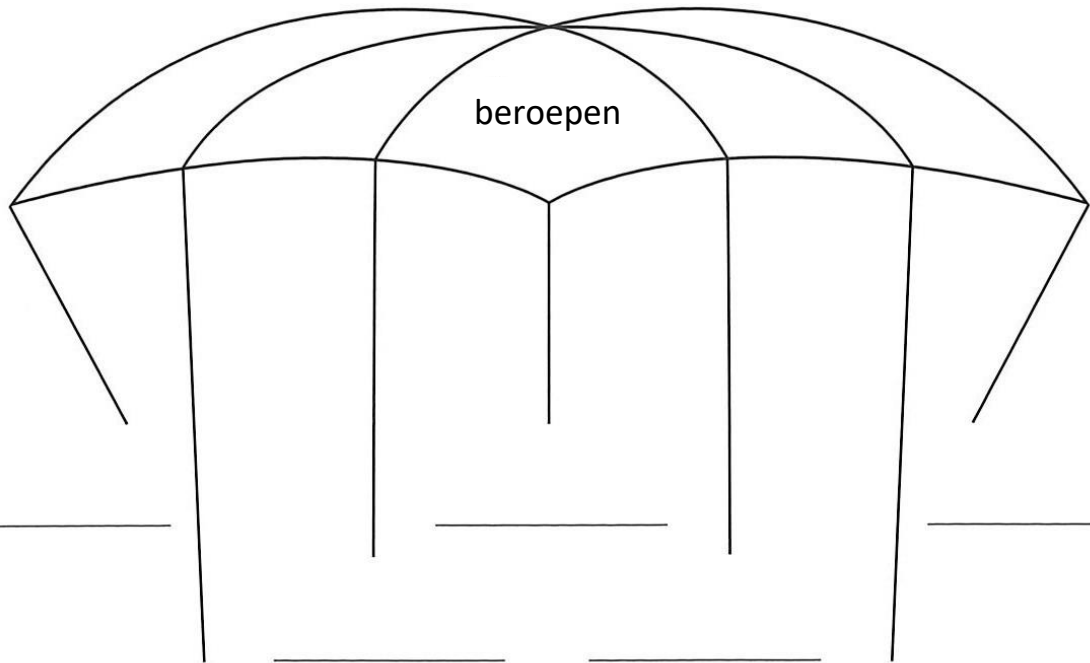
1 _____	6 _____
2 _____	7 _____
3 _____	8 _____
4 _____	9 _____
5 _____	10 _____

Woordenschat

1.2 Vul de parachute in.

2.1

Lees de zinnen.

Een schrijver schrijft boeken.

Eerst schrijft hij het verhaal.

Dan gaat het verhaal naar de uitgever.

De uitgever kijkt of het een goed verhaal is en maakt er een boek van.

De uitgever verkoopt het boek aan de winkel: het boek verschijnt.

Verschijnen betekent dat het boek te koop is in de winkels.

Zet de cijfers voor de zinnen in de goede volgorde op het trappetje.

- 1 Je koopt het boek.
- 2 De uitgever kijkt of het verhaal goed is.
- 3 Het boek verschijnt.
- 4 De schrijver schrijft het verhaal.
- 5 Je gaat het boek lezen.

2.2

Kijk eens naar deze boeken.

Kijk goed naar de boeken en beantwoord dan de vragen. Zet een kruisje in het goede hokje.

1 Welke boeken zijn in hetzelfde jaar verschenen?

- Gekaapt! En Razend
- Ibbeltje en De Olijke Tweeling
- Ibbeltje en De rover Hoepsika

2 Bij welke uitgever is het boek van Carry Slee uitgegeven?

- Prometheus Kinderboeken
- Lemniscaat b.v.
- Uitgeverij de Eekhoorn

Woordenschat

3 Wie is de uitgever van Gekaapt!?

- Thea Beckman
- Lemniscaat b.v.
- 2003

4 Welk boek is verschenen in 1977?

- De Olijke Tweeling
- Razend
- De rover Hoepsika

5 Welk boek heeft Em. Querido's Uitgeverij uitgegeven?

- Gekaapt!
- De Olijke Tweeling
- Ibbeltje

3

Een logo is een speciaal plaatje waaraan je een bedrijf, een organisatie, een school of een winkel herkent. Weet jij waarvan deze logo's zijn?

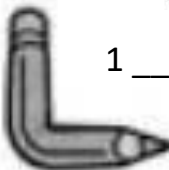

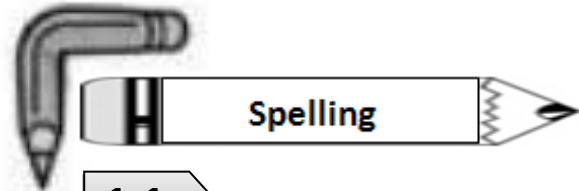
1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

1.1

Verander de zin twee keer, één keer van tijd en één keer van aantal.
Soms krijgt hij een hoog cijfer voor het dictee.

tijd _____

aantal _____

1.2

Verander ook deze zinnen twee keer (één keer van tijd en één keer van aantal). Zet een streep onder de persoonsvorm.

Kijk goed naar de persoonsvormkaart in Spellinghulp hoe je de persoonsvorm schrijft.

Het meisje staat voor de spiegel.

tijd _____

aantal _____

Opa heeft een brief geschreven aan de minister.

tijd _____

aantal _____

De directeur schrijft een verhaal over zijn leven.

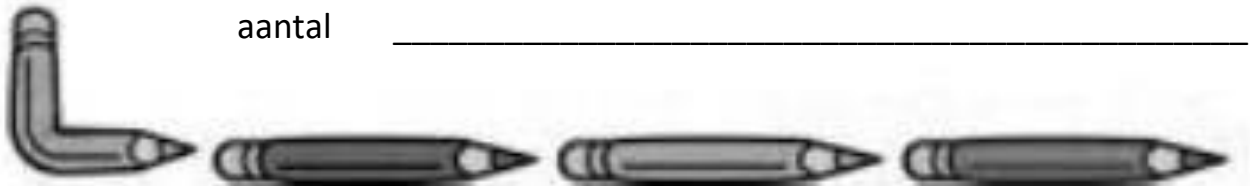
tijd _____

aantal _____

De baby lag lief te slapen in de kinderwagen.

tijd _____

aantal _____

Luisteren & spreken

1 Luister naar het verhaaltje en lees mee.

“Hé, jij daar!” riep de man. “Dag meneer”, zei de jongen. De man vervolgde boos: “Houd daar meteen mee op! Weet je niet dat dat niet mag? Zomaar op de muur van een huis met die spuitbus een tekening maken!” En hij vroeg ook nog: “Wat denk je dat de mensen die hier wonen hiervan zullen vinden?”

5 “Waar bemoeit u zich mee?” vroeg de jongen brutaal. “Dat moet ik toch zeker zelf weten!”

Nog bozer riep de man: “Brutale snotaap! Wat denk je wel! Zal ik de mensen die hier wonen eens vragen wat ze ervan vinden dat jij die muur onderkalkt?”

10 Lachend riep de jongen: “Oh, doe dat gerust, want ik woon hier zelf en m’n ouders zijn er lekker niet!”.

Woordenschat

2.1

Een pictogram is ook een speciaal plaatje. Het is niet van een bedrijf, een instelling een school of een winkel. Een pictogram wil je iets vertellen. Weet jij wat deze pictogrammen afbeelden?

Vul in.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

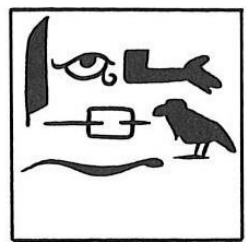

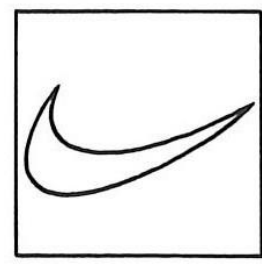
Woordenschat

2.2

Als je in beeldschrift schrijft, schrijf je met kleine tekeningen. Als je in klankschrift schrijft, schrijf je met letters. Voor elke klank is er een teken. Schrijf onder het schrift op: klankschrift of beeldschrift.

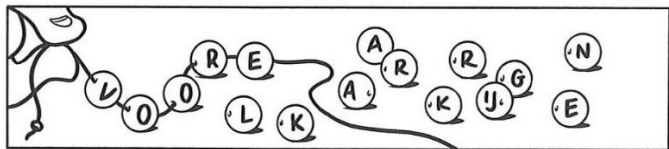
1 _____ 2 _____

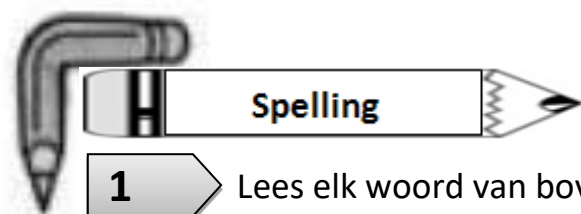
3 _____ 4 _____

3

Meyling wil een ketting rijgen van letterkralen, maar het lukt haar niet. Ze krijgt het niet voor elkaar. Kun jij haar helpen? Rijg de draad door de kralen.

Let op: je moet een ander woord krijgen voor *iets bereiken*.

1

Lees elk woord van boven naar beneden.
Schrijf de woorden daarna op.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
c	c	d	p	p	c	s	d	o	a
a	ij	e	r	r	i	e	i	f	c
m	f	c	o	e	t	c	r	f	t
e	e	e	v	c	r	o	e	i	i
r	r	m	i	i	o	n	c	c	e
a	s	b	n	e	e	d	t	i	f
		e	c	s	n	e	e	e	
		r	i				u	r	
			e				r		

1 _____ 6 _____
 2 _____ 7 _____
 3 _____ 8 _____
 4 _____ 9 _____
 5 _____ 10 _____

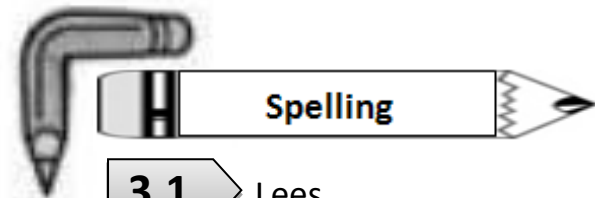
2

Schrijf de woorden uit het hok in de twee rijen eronder.
 In de eerste rij de woorden met een **c** die je als /s/ uitspreekt.
 In de tweede rij de woorden met een **c** die je als /k/ uitspreekt.

club	december	centrum	disco	cijfer	dictee
cel	bioscoop	citroen	seconde	cent	reclame

c = /s/**c = /k/**

1 _____ 7 _____
 2 _____ 8 _____
 3 _____ 9 _____
 4 _____ 11 _____
 5 _____ 12 _____
 6 _____

3.1

Lees.

- 1 Anna kwam haar huis uit.
- 2 Ze wilde naar de supermarkt.
- 3 Ze had geld voor snoep.
- 4 De supermarkt is niet ver,
- 5 als je met de fiets gaat.
- 6 Ze aarzelde.
- 7 Fietsen op de straat is eng.
- 8 Auto's rijden soms zo hard.

3.2

Kijk naar de **persoonsvorm** in het verhaaltje over Anna. Kijk naar de rijtjes hieronder en maak ze af.

tegenwoordige tijd	verleden tijd
1 _____	_____ <i>kwam</i> _____
2 _____	_____
3 _____	_____
4 _____ <i>is</i> _____	_____
5 _____	_____
6 _____	_____
7 _____	_____
8 _____	_____

Spelling

4

Lees het verhaaltje. De zinnen moeten in de **verleden tijd** staan.

Kies één van de drie woorden die achter de zin staan.

Schrijf het juiste woord in de zin.

- 1 Kevin _____ voor de grot. (staat, sta, stond)
- 2 Hij _____ erin. (wilt, wil, wilde)
- 3 Maar hij _____ niet goed. (durf, durfde, durft)
- 4 Toen _____ hij Anna. (zie, zag, ziet)
- 5 "Ga je mee?" _____ hij. (vraagt, vroeg, vraag)
- 6 "Mij best", _____ Anna. (zegt, zei, zeg)

5

Zet de zinnen in de **verleden tijd**.

Bedenk zelf een werkwoord en schrijf dat op.

- 1 Laura *h* _____ een geheim.
- 2 Ze _____ een broertje of zusje.
- 3 Ze _____ het nog maar pas.
- 4 Vlak voor school _____ ze Anna.
- 5 "Hoi", _____ Anna.
- 6 Laura _____ : Vertel ik het aan Anna of niet?

Leesbegrip**1.1**

Als je het onderwerp weet, ga je op zoek naar de deelonderwerpen. Elk deelonderwerp heeft zijn eigen alinea. Hier staan de vier deelonderwerpen van de tekst bij opdracht 1.1 op bladzijde 32 van het Taalleesboek. Welk deelonderwerp komt eerst? Welke daarna? Schrijf het juiste nummer in de hokjes: 1, 2, 3 en 4.

- vodden als grondstof
- hout als grondstof
- kringlooppapier
- papiergebruik

1.2

De tekst heeft dus vier alinea's. Schrijf bij elke alinea de eerste twee woorden op.

Alinea 1 begint met _____

Alinea 2 begint met _____

Alinea 3 begint met _____

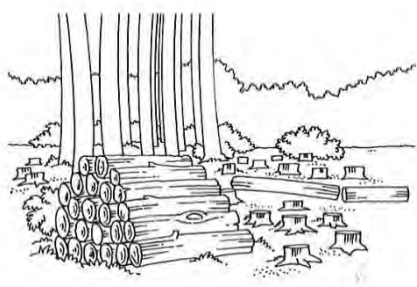
Alinea 4 begint met _____

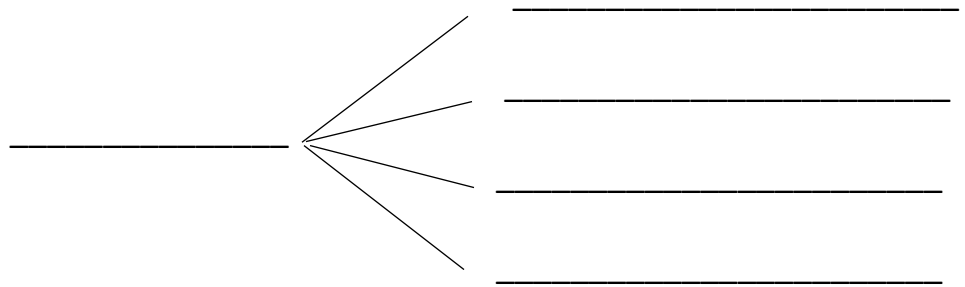
Leesbegrip

1.3 Maak het schema af.

Onderwerp

Deelonderwerpen

1.4 Als je van de woorden in het schema een samenvattende zin maakt, heb je de hoofgedachte. Schrijf de hoofgedachte op.

Ga nu verder met opdracht 2 in je Taalleesboek.

 Woordenschat

1 Groep 8 moet een werkstuk over maken sporten.

Jade maakt een werkstuk over basketbal.

Joël maakt een werkstuk over voetbal.

Nasser maakt een werkstuk over tennis.

Ze vertellen alle drie hoe het gaat met hun werkstuk.

Lees goed wat Jade, Joël en Nasser zeggen. Omcirkel de juiste naam.

Jade

Nasser

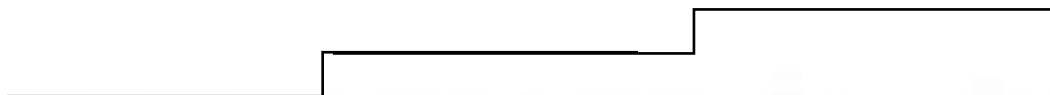

Joël

- 1 Wie heeft de definitieve versie van het werkstuk ingeleverd? Jade/ Joël/ Nasser
- 2 Wie wacht nog op de correcties van meester Tom? Jade/ Joël/ Nasser
- 3 Wie heeft de correcties van meester Tom al gehad, maar moet het werkstuk nog verbeteren? Jade/ Joël/ Nasser
- 4 Wie heeft de eerste versie van het werkstuk ingeleverd? Jade/ Joël/ Nasser

2 Wat is de juiste volgorde bij het maken van een werkstuk?
Gebruik in de trap de woorden uit het hok.

de correcties	de definitieve versie	de eerste
---------------	-----------------------	-----------

3 Lees.

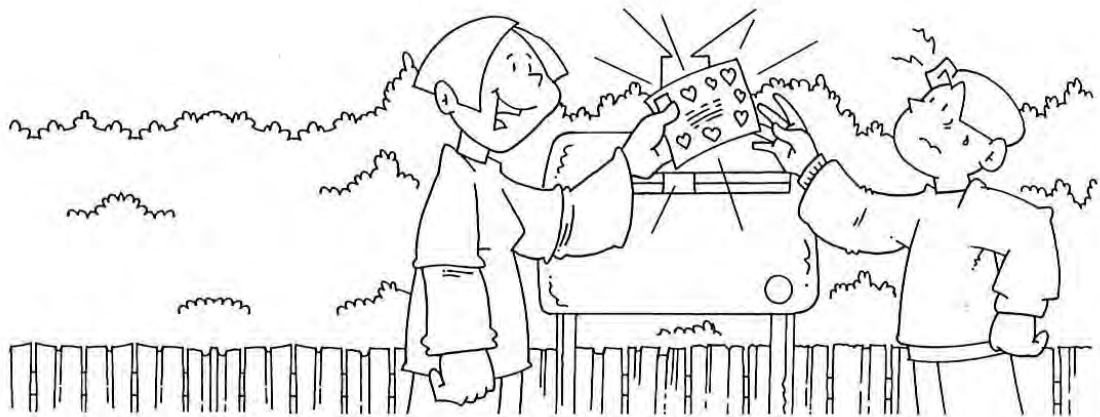
Jurgen staat wel een kwartier bij de brievenbus te wachten. Telkens kijkt hij op zijn horloge en hij loopt zenuwachtig heen en weer. Een mevrouw loopt naar hem toe. “Hallo”, zegt ze. “Ik kijk vanuit mijn kamer precies op de brievenbus. Waarom sta jij hier al zo lang?” “Ik moet op de postbode

5 wachten”, zegt Jurgen.

“Ik heb een verkeerde brief gepost. En nou wil ik hem graag terug hebben.” Er stopt een rode auto en een man stapt uit. Zonder iets te zeggen maakt hij de brievenbus open. “Meneer”, zegt Jurgen aarzelend. “Ik heb er een verkeerde brief in gedaan. Mag ik hem terug?”. De man wijst op de enorme stapel post. “Het mag eigenlijk niet”, zegt hij. “Maar vooruit, ga je gang”. “Ik

10 help je wel”, zegt de mevrouw. “Wat staat erop?” “Aan Annelies Groenhoven”, zegt Jurgen zacht. Hij kleurt een beetje. Maar de mevrouw ziet het niet. Samen zoeken ze. Na een minuut of vijf steekt de mevrouw de brief omhoog. “Hebbes”, zegt ze.

“Hee, er staan allemaal hartjes op!” Vlug pakt Jurgen de brief aan en mompelt:
15 “Dank u wel.” Thuis verstoppt hij de brief onder zijn bed. Hij zucht ervan. Stel je voor dat die brief verstuurd zou zijn!

Leesbegrip**4.1**

Je weet nu wat voor een tekst opdracht 1.1 op bladzijde 40 van je Taalleesboek is. En je weet ook het onderwerp van de tekst. Nu ga je op zoek naar deelonderwerpen, want elk deelonderwerp heeft zijn eigen alinea. Hier staan vier deelonderwerpen. Schrijf ze in de goede volgorde op.

Veel journalisten zijn ergens specialist in.
De journalist komt altijd tijd tekort.
Elke journalist probeert een primeur te krijgen.
Het beroep van journalist.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____

Leesbegrip

4.2

De tekst heeft dus vier alinea's. Schrijf telkens de twee laatste woorden op.

Alinea 1 eindigt met _____

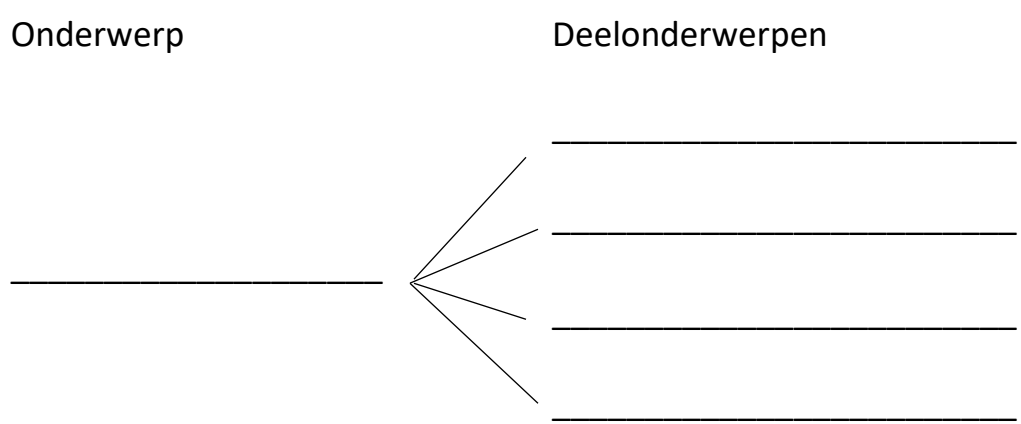
Alinea 2 eindigt met _____

Alinea 3 eindigt met _____

Alinea 4 eindigt met _____

5.1

Vul nu het schema in dat past bij de tekst bij opdracht 1.1 in je Taalleesboek. Schrijf het heel kort op.

5.2

Schrijf de hoofdgedachte op.

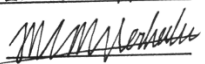

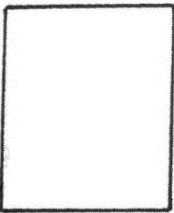
Woordenschat

1

Hieronder zie je een pas met allemaal gegevens van juf Mita.

NAAM: <u>VERKERKEN</u>	
VOORNAMEN: <u>MITANA</u> <u>LISA MARIA</u>	
GEBORTE DATUM: <u>21-05-1976</u>	
HANDTEKENING: 	
PARAAF: <u>M</u>	

- Wat zijn de initialen van juf Mita? _____
- Wat is de functie van een handtekening?
 - Het is leuk om je naam ergens op te schrijven.
 - Met een handtekening weet je hoe iemands hand eruitziet.
 - Een handtekening is persoonsgebonden. Met een handtekening kun je controleren of iets (bijvoorbeeld een paspoort) echt van iemand is.
- Hieronder staat een lege pas. Vu de pas zelf in.
 - Teken een pasfoto van jezelf.
 - Vul je naam en voornamen in.
 - Bedenk een eigen handtekening en paraaf.

NAAM: _____	
VOORNAMEN: _____ _____	
GEBORTE DATUM: _____	
HANDTEKENING: _____	
PARAAF: _____	

2

De kinderen in de klas hebben verschillende **achtergronden**. Ze zijn misschien uit verschillende landen **afkomstig**. Kun jij ook wat vertellen over jouw **achtergrond**?

1 Uit welk land ben je afkomstig?

2 In welke plaats ben je geboren?

3 Hoeveel broers en zussen heb je?

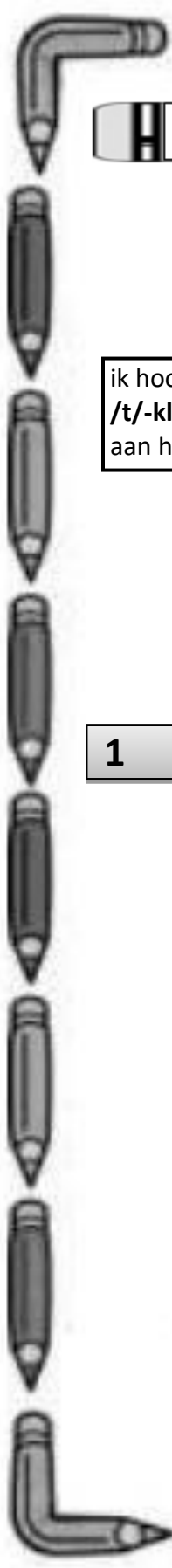
4 Waar woon je nu?

5 Wat doen je ouders?

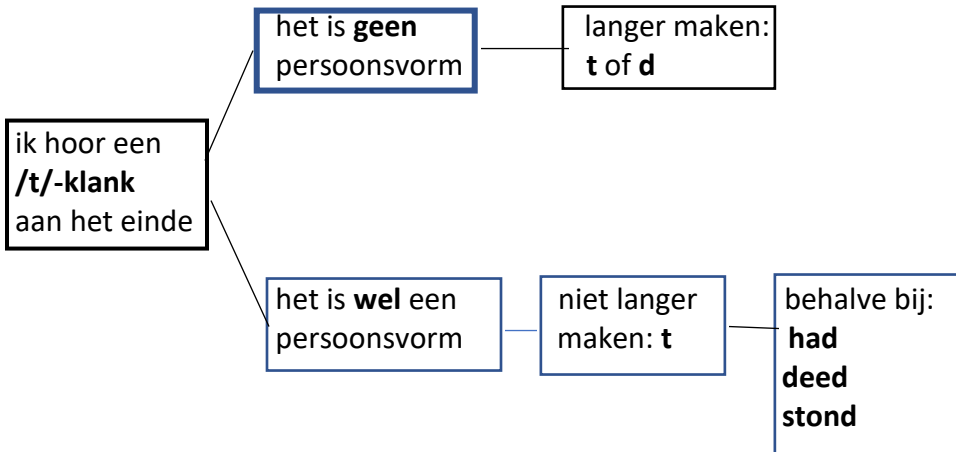
6 Ben je gelovig?

7 Kun je nog andere dingen vertellen over jouw achtergrond?

Spelling

1 zinnendictee

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____

Spelling**2**

In iedere zin ontbreekt een woord.

Zoek het juiste woord uit het hok en vul het in.

club cijfers directeur circus centimeter microfoon precies centrum

- 1 De zanger houdt de _____ vlak bij zijn mond.
- 2 Wie kan _____ vertellen hoe je bij de bibliotheek komt?
- 3 In het _____ van de stad mag je niet parkeren.
- 4 De meisjes hebben een geheime _____ opgericht.
- 5 De _____ is de baas van de school.
- 6 Op het rapport van Joshua staan heel goede _____.
- 7 Eén meter is evenveel als honderd _____.
- 8 In het _____ zie je paarden, acrobaten en clowns.

Spelling

1

In elk groepje woorden staat telkens één woord dat er niet bij hoort, omdat de uitspraak van de **c** anders is. Schrijf dat woord onderaan het rijtje.

1 actief
microfoon
centraal
directeur

2 cijfers
club
citroen
cent

3 precies
cel
centimeter
reclame

4 centrum
disco
club
seconde

5 directeur
inspecteur
seconde
cijfers

6 oceaan
centrum
seconde
cent

7 reclame
actief
precies
camera

8 disco
centrum
centimeter
cel

2

1 Elke week doen we een klus voor onze _____.

2 In mijn sok zit een gat zo groot als een _____.

3 Moeder kocht een digitale _____.

4 Sap van _____ is zo zuur als azijn.

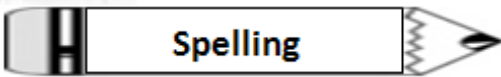
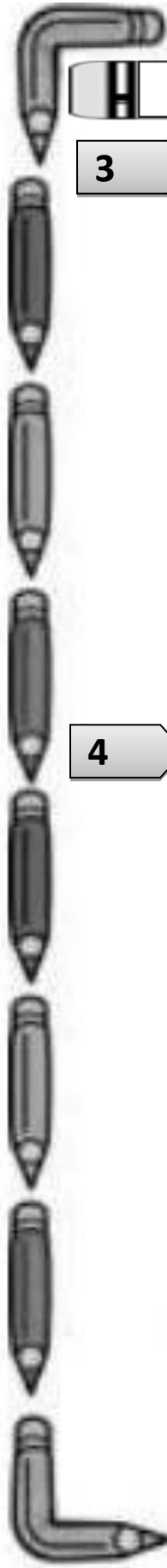
5 _____ op de tv kost veel geld.

6 Jori keek sip toen hij een laag _____ kreeg.

7 In een kwartier gaan negenhonderd _____.

8 Er dreef een _____ in de soep.

3

Kleur de **persoonsvorm**.

Schrijf de persoonsvorm nog eens achter de zin, maar nu in een andere tijd.

Voorbeeld: Er **staat** een agent voor het huis.

stond

- 1 Maria loopt naar huis.
- 2 Vlakbij het huis zag ze Kevin.
- 3 Wat had die toch op zijn hoofd?
- 4 Het lijkt wel een theemuts.
- 5 "Hé Kevin", roept Maria.

4

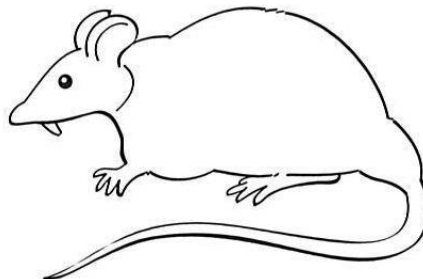
Kleur de **persoonsvorm**.

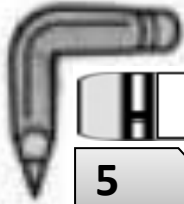
Schrijf hem nog eens achter de zin, maar nu in het meervoud.

Voorbeeld: De rat **heeft** een lange staart.

hebben

- 1 Joshua ziet opeens een waterrat in de vijver.
- 2 De rat zwemt naar de overkant.
- 3 Opeens duikt hij onder water.
- 4 Waarschijnlijk is de rat ergens van geschrokken.
- 5 Joshua kijkt nog eens goed rond.

Stellen

5

Lees de volgende hoofdgedachte.

Er worden steeds meer computers gebruikt. Door kinderen en ook door volwassenen.

Dit is de hoofdgedachte van een weettekst. Schrijf de weettekst die hierbij hoort.

Taalbeschouwing
6

Wat komt tussen aanhalingstekens in een tekst?

- a alleen zinnen met een komma
- b alleen wat precies gezegd wordt
- c alleen zinnen met een vraagteken
- d alleen zinnen met een uitroepteken

7

Welke aanhalingstekens gebruiken wij?

- a enkele aanhalingstekens onder aan de regel
- b dubbele aanhalingstekens onder aan de regel
- c dubbele aanhalingstekens boven aan de regel
- d enkele aanhalingstekens boven aan de regel

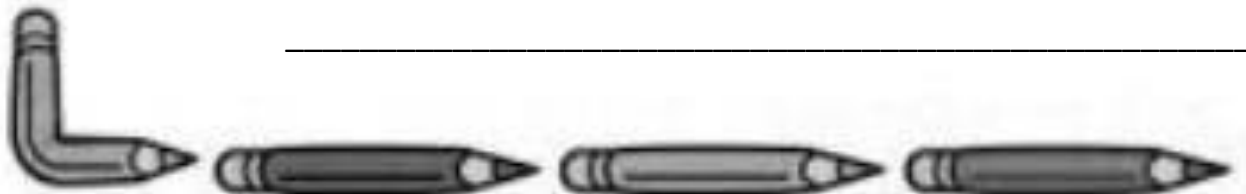
8.1

In de volgende zinnen horen aanhalingstekens. Zet jij ze even op de goede plaats?

- 1 Alsjeblieft, een mooie ansichtkaart, zei de postbode.
- 2 Mag ik tien postzegels? vroeg de mevrouw.
- 3 Kijk even of er post is! riep papa.
- 4 Wil je deze brief voor me posten? vroeg mam.

8.2

Bedenk zelf nog twee zinnetjes met aanhalingstekens en schrijf ze op.

Leesbegrip

9.1

Lees.

Tekst A

Op het postkantoor kan iedereen een postbushuren. Zo'n postbus heeft een nummer. Post die naar dit postbusnummer wordt gestuurd komt in deze postbus terecht. De houder van de postbus moet zelf de postbus legen.

Tekst B

Beste Lorena,

Wil je op weg naar school deze brief even posten? Je weet dat ik daar niet aan toe kom. Alvast bedankt!

Papa

Tekst C

Een postbode ontmoet veel mensen. Vooral als hij op de fiets de post rondbrengt. Daarom vind ik postbode een mooi beroep.

Tekst D

Vul je naam en adres in blokletters in. Maak de zin onderaan het formulier af. Stuur het formulier voor 1 augustus op.

Tekst E

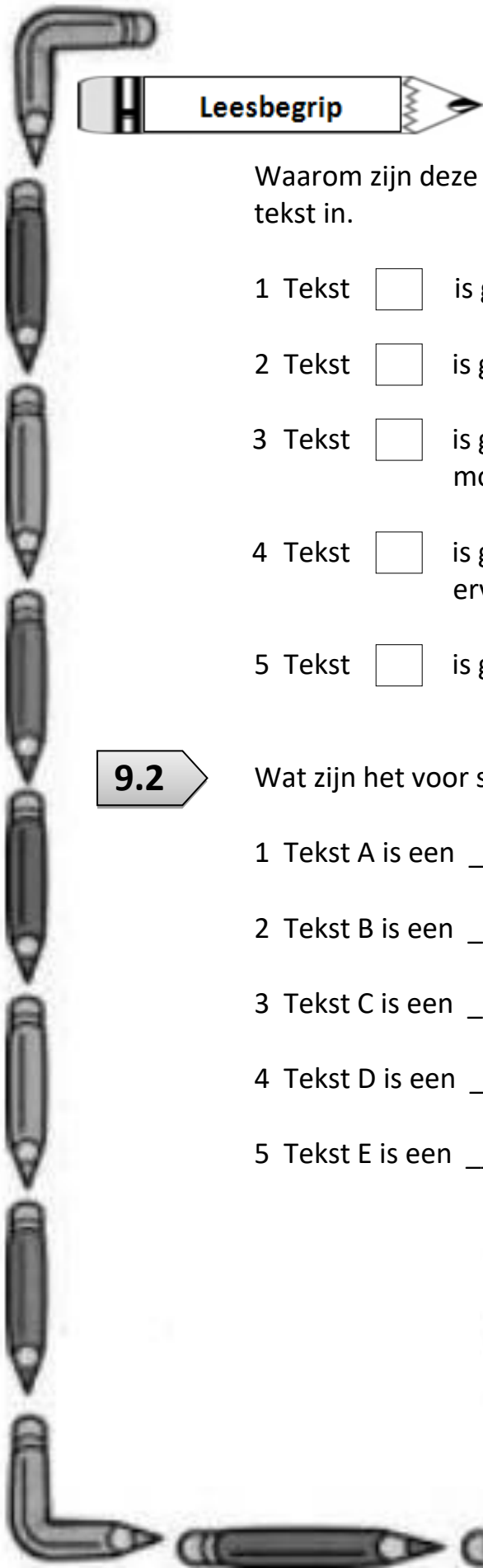
Oranjestad, 6 oktober 2004

Geachte mevrouw Oduber,

Hierbij delen wij u mee dat de door u gewenste telefoon niet meer door ons geleverd wordt. Het is namelijk een oud model. Graag willen we u in onze winkel de nieuwste modellen laten zien.

Hoogachtend,
Setar

Waarom zijn deze teksten geschreven? Vul de letter van de tekst in.

- 1 Tekst is geschreven om iets mee te delen.
- 2 Tekst is geschreven om je iets te leren.
- 3 Tekst is geschreven om je te vertellen hoe je iets moet doen.
- 4 Tekst is geschreven om je te vertellen wat de schrijver ervan vindt.
- 5 Tekst is geschreven om iets te vragen.

9.2

Wat zijn het voor soort teksten?

- 1 Tekst A is een _____
- 2 Tekst B is een _____
- 3 Tekst C is een _____
- 4 Tekst D is een _____
- 5 Tekst E is een _____

Spelling

10

Vul in: **k, s** of **c**.

- 1 Opa brengt zijn **__apotte__** **__amera** naar de fotograaf.
- 2 We gaan met onze **__lub__** **__anovaren**.
- 3 Het Russische **__ir__** **__us** staat in het **__entrum** van de **__tad**.
- 4 Het **__on__** **__ert** duurde **pre__ies** honderd **__e__** **__onden** te lang.
- 5 De **dire__** **__teur** van dat **__antoor** is altijd heel **a__** **__tief**.

11

Welke woorden worden bedoeld? In elk woord komt een **c** voor. Schrijf ze erachter.

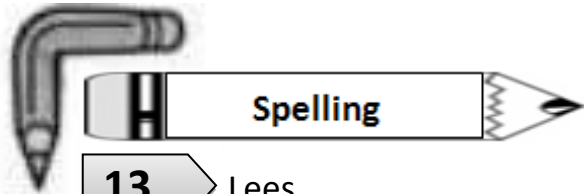
- 1 6 en 8 zijn twee _____.
- 2 Als je veel doet, ben je _____.
- 3 De twaalfde maand: _____
- 4 Ruimte waar veel gedanst wordt: _____
- 5 De baas van een fabriek: _____
- 6 Een wereldzee: _____
- 7 Een apparaat waardoor je kunt praten. _____

12

Bedenk in elke kolom zeven woorden.

c die je als **k** uitspreekt

c die je als **s** uitspreekt

13

Lees.

- 1 Laura **schrijven** in het park.
- 2 Mama **zit** een liedje in een vreemde taal.
- 3 Maria en Kevin **zingt** elkaar in geheimschrift.
- 4 Ik **houden** naar mijn tante.
- 5 Dennis en Peter **ga** niet van rekenen.

Wat een rare zinnen!

Dat komt doordat de **vetgedrukte** woorden in de verkeerde zinnen staan.

Weet jij hoe het wel moet?

Schrijf de zinnen hieronder met het goede werkwoord.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

14

Maak zinnen met de volgende woorden:

deed

ging

fietste

lachten

hield

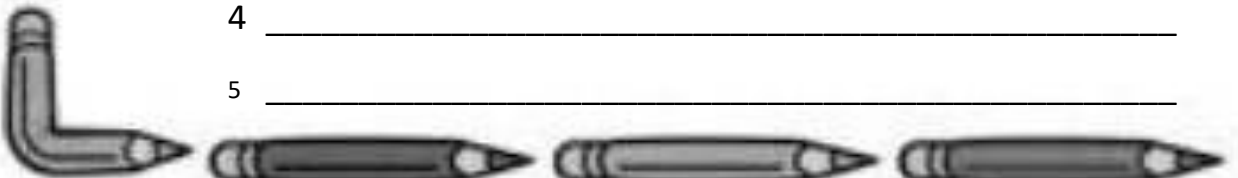
1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

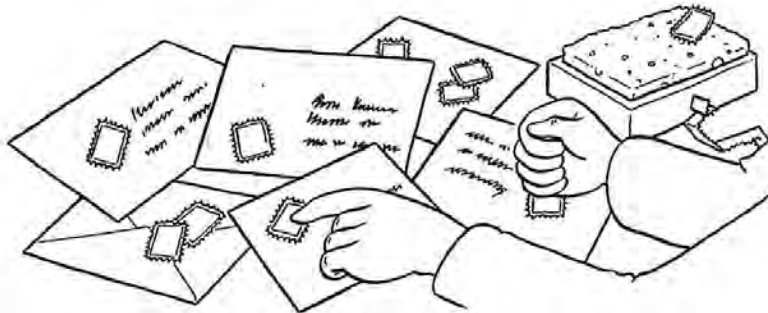

Verdieping

15

Lees.

Nog niet zo heel lang geleden mocht je een postzegel overal op een envelop plakken. Nu mag dat niet meer.

Wat vind jij daarvan? Schrijf hieronder je mening op en je argument(en).

16 Bekijk de pictogrammen.

Deze pictogrammen vind je op verschillende plaatsen. Er hadden ook gewone woorden kunnen staan: uitgang, restaurant, bagage, wc, informatie. Wat vind jij beter: pictogrammen of gewone woorden? En waarom vind je dat? Schrijf het zo nauwkeurig mogelijk op.

17.1

Lees.

Beste Patrick,

Kom je morgen ook bij Adolf? Om half vier begint het feestje. Mario komt samen met Anne. O ja, kun jij slingers meenemen? Maar zeg nog niks tegen Rob. Hij krijgt morgen vast geen vrij. Als hij wat vraagt, hou je dan maar dom. Later geef ik hem wel alle informatie.

Groeten van Wiliam.

In de brief bij opdracht 17.1 zit een geheimschrift verborgen. Zet alle eerste letters van elke zin achter elkaar en dan alle laatste letters van elke zin. Dan krijg je de volgende zin:

17.2

Schrijf nu zelf zo'n brief waarin de volgende geheime boodschap zit:
Kom meteen naar de hut.

Probeer het eerst op een blaadje.

